Wymagania edukacyjne dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną w szkole podstawowej

Wymagania edukacyjne z poszczególnych przedmiotów dla tej grupy uczniów wynikają przede wszystkim z:

- **Podstawy programowej kształcenia ogólnego** dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym)
- **Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych (IPET)** opracowanych na podstawie zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego,
- **Programów nauczania dostosowanych** do możliwości psychofizycznych, percepcyjnych i komunikacyjnych ucznia,
- **Zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego**, które określają formy i zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- **Zasad oceniania, klasyfikowania i promowania** uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego.

W przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym wymagania edukacyjne powinny uwzględniać przede wszystkim:

- indywidualne możliwości i potrzeby ucznia;
- stopień samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności;
- rozwój umiejętności komunikacyjnych i społecznych;
- praktyczne wykorzystanie nabytych umiejętności w życiu codziennym;
- aktywność i zaangażowanie w wykonywanie zadań;
- postępy ucznia w stosunku do jego wcześniejszych osiągnięć;
- stopień potrzebnego wsparcia: samodzielne wykonanie, wykonanie po wskazówce, z pomocą lub przez naśladowanie;
- możliwość korzystania z pomocy wizualnych, gestów, piktogramów i komunikacji AAC.

Szczegółowe wymagania edukacyjne dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym w szkole podstawowej z poszczególnych przedmiotów

1. Porozumiewanie się

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- nawiązuje kontakt z nauczycielem i innymi osobami;

- reaguje na własne imię;
- rozumie proste polecenia i komunikaty sytuacyjne;
- komunikuje swoje potrzeby, emocje i preferencje za pomocą mowy, gestów, mimiki, symboli lub komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC);
- dokonuje wyboru spośród dwóch lub kilku przedstawionych możliwości;
- odpowiada na proste pytania słowem, gestem, wskazaniem lub symbolem;
- uczestniczy w rozmowie na miarę swoich możliwości;
- rozwija umiejętność słuchania i skupiania uwagi na wypowiedzi drugiej osoby;
- rozpoznaje i nazywa przedmioty, osoby oraz czynności z najbliższego otoczenia;
- korzysta z ilustracji, zdjęć, piktogramów i innych pomocy wspierających komunikację;
- sygnalizuje brak zrozumienia, potrzebę pomocy lub przerwę;
- podejmuje próby komunikowania się w codziennych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych.

2. Edukacja społeczna

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- rozpoznaje osoby ze swojego najbliższego otoczenia;
- nawiązuje i podtrzymuje kontakty z rówieśnikami oraz dorosłymi;
- przestrzega podstawowych zasad obowiązujących w grupie;
- stosuje zwroty grzecznościowe
- uczestniczy w zajęciach grupowych i wspólnych zabawach;
- uczy się czekać na swoją kolej;
- rozpoznaje podstawowe emocje u siebie i innych;
- wyraża własne potrzeby i emocje w sposób akceptowany społecznie;
- poznaje zasady bezpiecznego zachowania w szkole i miejscach publicznych;
- rozpoznaje podstawowe symbole i sytuacje związane z życiem społecznym;
- poznaje członków rodziny i ich role;
- uczy się współpracy, dzielenia się materiałami i poszanowania własności innych osób;
- rozpoznaje sytuacje, w których należy zwrócić się o pomoc do zaufanej osoby.

3. Edukacja osobista i zdrowotna

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- rozpoznaje i wskazuje części własnego ciała;
- poznaje zasady higieny osobistej;

- podejmuje próby samodzielnego mycia rąk i twarzy;
- korzysta z toalety samodzielnie lub z odpowiednim wsparciem;
- uczy się prawidłowego korzystania z przyborów higienicznych;
- spożywa posiłki z zachowaniem podstawowych zasad higieny i kultury;
- rozwija umiejętność samodzielnego jedzenia i picia;
- rozpoznaje podstawowe produkty spożywcze;
- poznaje zasady zdrowego odżywiania;
- rozpoznaje podstawowe potrzeby fizjologiczne i sygnalizuje ich występowanie;
- rozpoznaje sytuacje zagrażające zdrowiu i bezpieczeństwu;
- poznaje zasady bezpiecznego zachowania w domu, szkole i poza nimi;
- uczy się odpowiedniego doboru ubioru do pogody i pory roku;
- podejmuje próby samodzielnego ubierania się i rozbierania;
- rozpoznaje własne emocje, zmęczenie, ból i złe samopoczucie;
- rozwija samodzielność w codziennych czynnościach samoobsługowych.

4. Edukacja środowiskowa

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- rozpoznaje przedmioty i osoby z najbliższego otoczenia;
- rozpoznaje pomieszczenia w szkole i ich przeznaczenie;
- poznaje najbliższe otoczenie szkoły i domu;
- rozpoznaje wybrane rośliny i zwierzęta;
- obserwuje zmiany zachodzące w przyrodzie;
- rozpoznaje podstawowe pory roku i charakterystyczne dla nich zjawiska;
- rozpoznaje wybrane zjawiska pogodowe;
- poznaje zasady dbania o rośliny i zwierzęta;
- uczestniczy w prostych pracach porządkowych i ogrodniczych;
- poznaje zasady segregowania odpadów;
- rozpoznaje podstawowe środki transportu;
- poznaje zasady bezpiecznego poruszania się w najbliższym otoczeniu;
- rozpoznaje wybrane znaki drogowe i sygnały świetlne;
- rozwija orientację w schemacie własnego ciała i przestrzeni;

- uczy się określania położenia przedmiotów, np. na, pod, obok;
- poznaje podstawowe pojęcia dotyczące czasu, takie jak dzień, noc, rano i wieczór;
- uczestniczy w obserwacjach i doświadczeniach dostosowanych do swoich możliwości.

5. Edukacja artystyczna

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- uczestniczy w zajęciach plastycznych, muzycznych i technicznych;
- poznaje i rozróżnia podstawowe kolory;
- podejmuje próby rysowania, malowania, lepienia i wyklejania;
- posługuje się materiałami i narzędziami plastycznymi z odpowiednim wsparciem;
- rozwija sprawność manualną i koordynację wzrokowo-ruchową;
- wykonuje proste prace plastyczne według wzoru lub własnego pomysłu;
- poznaje różne faktury, kształty i materiały;
- reaguje na muzykę, rytm i zmiany tempa;
- rozpoznaje wybrane dźwięki z otoczenia;
- uczestniczy w śpiewaniu piosenek i zabawach muzyczno-ruchowych;
- podejmuje próby odtwarzania prostych rytmów;
- naśladuje ruchy i gesty prezentowane przez nauczyciela;
- uczestniczy w przygotowywaniu dekoracji i prac okolicznościowych;
- rozwija kreatywność i ekspresję własnych emocji poprzez sztukę;
- przestrzega podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z materiałów i przyborów.

6. Wychowanie fizyczne

Uczeń, w miarę swoich możliwości:

- uczestniczy w ćwiczeniach ruchowych dostosowanych do swoich możliwości psychofizycznych;
- wykonuje proste ćwiczenia na polecenie nauczyciela;
- naśladuje podstawowe ruchy i pozycje ciała;
- rozwija ogólną sprawność ruchową;
- doskonali koordynację wzrokowo-ruchową;
- rozwija równowagę i orientację w przestrzeni;
- wykonuje ćwiczenia z wykorzystaniem piłek, woreczków i innych przyborów;

- uczestniczy w zabawach ruchowych indywidualnych i grupowych;
- podejmuje próby rzucania, chwytania, toczenia i kopania piłki;
- rozwija umiejętność poruszania się po wyznaczonej trasie;
- reaguje na sygnały słowne, dźwiękowe i wzrokowe;
- uczy się przestrzegania prostych zasad zabaw i gier ruchowych;
- rozwija umiejętność współpracy z innymi uczestnikami zajęć;
- poznaje zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego;
- podejmuje aktywność ruchową na miarę swoich możliwości;
- poznaje znaczenie ruchu dla zdrowia i dobrego samopoczucia;
- uczy się rozpoznawania zmęczenia i sygnalizowania potrzeby odpoczynku.